

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Filozofická fakulta, Ústav estetiky a dějin umění

Matěj Vodička, Českobudějovický sochař Josef Dietrich, Bakalářská práce, 2014

Matěj Vodička si za téma bakalářské práce vybral osobnost budějovického sochaře Josefa Dietricha, jehož dílo bylo v dosavadní uměleckohistorické literatuře pomíjeno či jen stručně zmiňováno. Vodička to zřetelně dokládá v textu první kapitoly hodnotící dosavadní literaturu a prameny, z níž je patrné, jak vlastně mladé je poznávání Dietrichova díla. Dietrichovský badatel tak i dnes prakticky stojí samém začátku celkového poznání a zhodnocení sochařova díla. Následující text „Život Josefa Dietricha“ představuje velmi hutné shrnutí jak událostí sochařova života, tak i přehled jeho uměleckého díla. Dietrichova biografie vlastně nevybočuje z běžného schematu podobných osobností českého baroka: místo narození neurčité, školení hypotetické, sňatky, majetek, smrt, vdova provdávší se za žáka či spolupracovníka zesnulého mistra. Těžko mohu tyto stručně nastíněné etapy sochařova života podrobněji komentovat, ale zajímal by mně obsah pozůstalostního inventáře, o němž se Vodička zmiňuje, jako případného okna do Dietrichovy dílny i domácnosti. Zajímal by mně to o to více, když se v dále v textu dozvíme, že Dietrich vlastnil vzorník A. J. Indaue zaznamenaný právě v tomto dokumentu. Nebylo by možné pozůstalostní inventář vytěžit hlouběji? Někdy totiž na první pohled suchý text podobných písemností může přinést zajímavá zjištění. Co se týče současně podaného přehledu díla, je z něj dobře patrné, jak plodným sochařem Dietrich byl a jak bohatý materiál čeká na podrobné uměleckohistorické zpracování. Po této kapitole následuje v práci určitý logický skok – autor se v samostatných kapitolách věnuje několika vybraným Dietrichovým dílům, aniž by vysvětlil, podle jakého klíče byl tento „ukázkový soubor“ sochařova díla vybrán.

Jednotlivé kapitolky pak tato díla monograficky zpracovávají, přičemž Vodička zde využívá příležitosti, aby se pokoušel zodpovědět i na širší otázky vztahující se k Dietrichově tvorbě. Např. Sv. Anna Anna Samotřetí ve Vyšším Brodě je Dietrichovým dílem, které Matěj Vodička velmi přesvědčeně považuje za důkaz Dietrichova školení v dílně pražského sochaře M. V. Jäckela. Jeho sousoší téhož námětu na pražském Karlově mostě bylo totiž nepochybně předlohou Dietrichovy vyšebrodské sv. Anny. Ten své dílo sice v detailech i podání charakteru postav oproti předloze mírně pozměnil, ale výsledek rozhodně za Jäckelovou sochou nijak dramaticky nezaostává. Vodičkův názor, že Dietrichovi byla předlohou grafika A. P. Neuräuttera reprodukuující vzhled pražské sochy, bych však rád odmítl. Dietrich nejenže

sleduje základní podobu pražské předlohy, ale správně „reprodukuje“ i její hmoty a prostor – musel tedy pražské dílo znát z autopsie. Nicméně to vše pořád ještě není důkazem Dietrichova školení u Jäckela...

Pěknou kapitolou Vodičkovy práce je pojednání o motivu Panny Marie Budějovické v díle J. Dietricha, která je nejen příležitostí představit několik sochařových prací na téže téma, ale současně i dobře zvládnutou ukázkou toho, jak hluboce je umělecká práce v tom či onom regionu hluboce provázána s místními kulty, v tomto případě s P. Marií Budějovickou. Bohužel, stejně jako u kapitoly předchozí chybí zdůvodnění, proč si autor vybral právě tuto skupinu Dietrichových děl.

Mezi asi nejvýznamnější budějovické Dietrichovy zakázky patří díla spojená s reprezentací města Budějovic – Samsonova kašna a sochy ctností na průčelí radnice. Matěj Vodička zpracoval podrobně historii vzniku kašny, podle mého názoru správně určil autorský podíl Dietrichův, kde se jezuitský sochař Baugut nejspíše podílel jen na ideové koncepci díla, trefně poukázal i na pražské vazby díla: sochy M. B. Brauna a Kohlovu kašnu na Pražském hradě. Druhou zakázkou města směřující k J. Dietrichovi byly pak sochy ctností na atice budějovické radnice. Vodička podrobně rozebírá jednotlivé plastiky jak z hlediska sochařského provedení i z hlediska námětového a vykládá důvody jejich umístění na fasádě radnice jako snahy města prezentovat určitou politickou stabilitu a morální zázemí města. Zde by možná navíc slušelo zamyšlení nad otázkou, do jaké míry jsou významná umělecká díla městského organismu Českých Budějovic významovými solitéra či důmyslně propojeným celkem v němž se vedle sochařských prací Dietrichových podílí architektura samotné radnice včetně výzdoby jejího interiéru s freskou Šalamounova soudu, zdůrazňujícího tytéž morální hodnoty jako jedna z perzonifikací na atice – totiž Spravedlnost. Také další dvě kapitoly představují jakési pěkné drobné etudy věnované Dietrichovým dílům – ale opět je škoda, že se nedovíme o důvodech jejich výběru.

Závěr práce, zdá se mi příliš stručný, je shrnutím části toho, co autor podrobně probíral dříve, aniž by se pokusil o obecnější vyjádření k tématu. Příslibem je odhodlání věnovat Dietrichovu dílu v celé šíři včetně tvorby jeho následovníka.

Přestože práce prokazuje drobné, výše zmíněné nedostatky, je velmi solidním zpracováním vybraného materiálu. Doporučuji ji tedy k obhajobě a navrhuji známku výborně.

Michal Šroněk, 10. 6. 2014